

з компаративним зіставленням музично-інструментального та вокального виконавства у даний період.

1. Бакай С.Ю. Музика як засіб духовного розвитку особистості в просвітницькій діяльності Г.С. Сковороди на Слобожанщині / С. Ю. Бакай // Педагогіка та психологія. – Харків : ХДПУ, 2001. – Вип.19. – Ч.1. – С. 23–27.
2. Ваврик О. Кобзарські школи на Україні / О. Ваврик. – Тернопіль : Збруч, 2006. – 221 с.
3. Горенко-Баранівська Л.І. Військова музика Київського полку: 1648-1782 рр. / Л.І. Горенко-Баранівська // Мистецтвознавчі студії ІМФЕ НАН України. – К. : Наук. думка, 2002. – Вип. 2. – С. 23–26.
4. Історія української культури у 5-ти тт. / Передмова А. Смолій. – К. : Наук. думка, 2003. – Т. 3. – 1246 с.
5. Лазаревский А.М. Исторические очерки Полтавской Лубенщины XVII-XVIII вв. / А.М. Лазаревский // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1896. – Кн. XI. – Отд. 2. – С. 68–86.
6. Черпухова К.М. Минуле – в сучасному: Нотне зібрання Розумовських – цінна пам'ятка музичної культури другої половини XVIII – першої половини XIX ст. / К.М. Черпухова // Наука і культура. – К., 1986. – Вип. 20. – С. 438–441.
7. Чеченя К. А. Інструментальна музика в Україні другої половини XVI – середини XVIII століття і проблеми автентичності у виконавській культурі: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01. «Теорія та історія культури» / К. А. Чеченя. – К., 2008. – 19 с.

В статті досліджено інструментальне виконання в Україні в контексті епохи Просвітництва. В зв'язі з цим, наведено приклади поширеного музичного інструментарія, імена найбільш відомих виконавців в придворній, міській і військовій середовищах. На цій основі показано відповідність українського інструментального музичного мистецтва в окреслений період постулатам епохи Просвітництва.

Ключевые слова: Просвітництво, музичне мистецтво, виконавець, інструменталіст, оркестр, репертуар, інструментарій.

In the article the instrumental performing in Ukraine in the era of Enlightenment is researched. In this connection the examples of widespread musical instruments, names of the best known performers in a courtier, city and military environments are given. On this basis the accordance of the Ukrainian instrumental musical art in an outlined period with the postulates of the era of Enlightenment is shown.

Key words: the era of Enlightenment, musical art, performer, instrumentalist, orchestra, repertoire, instruments.

УДК 78.087.68:78.079

Ірина Бермес

ХОРОВА МУЗИКА В ДЗЕРКАЛІ ФЕСТИВАЛЮ «МУЗИЧНІ ПРЕМ'ЄРИ СЕЗОНУ»

У статті виокремлено концерти хорової музики як органічну складову «Музичних прем'єр сезону» на основі матеріалів періодики. Визначено головні соціокультурні функції хорової музики.

Ключові слова: фестиваль, концерт, хор, програма, диригент.

Хорова музика всякчас репрезентувала українців як співочу націю, вона й сьогодні займає достойне місце у музичному житті Української держави. Про це свідчить не тільки успішна творчо-виконавська діяльність багатьох хорових колективів на українських і світових сценах, а й включення хорової музики до програм численних широкомасштабних музичних проєктів, зокрема фестивалів – витвору періоду незалежності, сталою атрибутом сучасного культурного простору.

На початку 1990-х рр. було засновано низку музичних фестивалів, кожен із яких став справжньою мистецькою подією, включеною в соціокультурні процеси сучасності: «Київ-Музик-Фест», «Музичні прем'єри сезону», «Золотоверхий Київ», «Форум музики молодих» та ін. Фестивалі не тільки визначають напрями розвитку національного музичного мистецтва, а й продукують нові ідеї, перевіряють їх на практиці тощо.

© Бермес І., 2015.

Музичні фестивалі спонукають композиторів і виконавців до творчої співпраці, результатом якої є музичні «продукти» високої якості. Саме тому функціонування та розвиток фестивального руху в Україні, його здобутки залишаються в полі зору науковців. Йому присвячено дисертаційні дослідження, зокрема М. Шведа, С. Зуєва, широкий спектр статей у матеріалах періодики (А. Афоніна, Ю. Бентя, О. Галузевська, О. Голинська, О. Дьячкова, О. Євтушенко, М. Загайкевич, Н. Костюк, А. Луніна, Л. Мельник, В. Муратова, Л. Пархоменко, В. Садова, С. Свиридова, Г. Степанченко, Б. Сюта та ін.). Спорадично предметом уваги дослідників були також імпрези фестивалю «Музичні прем'єри сезону» (М. Беляєва, Т. Кондратюк, А. Кравченко, Г. Куземська, О. Кушнірук, Л. Морозова, Н. Семененко, І. Сікорська, С. Соколова, О. Таранченко та ін.). Однак хорова музика в контексті фестивального руху не виокремлювалася й не піддавалася науковому осмисленню, тому актуальним є її дослідження. **Мета** статті полягає в окресленні репертуарного, образно-тематичного діапазону хорової музики в сучасному мистецькому проекті – «Музичних прем'єрах сезону».

1991 р. з ініціативи Міністерства культури України та Київської організації НСКУ було започатковано фестиваль «Музичні прем'єри сезону» (ініціатор і музичний директор – композитор І. Щербаков), який спочатку проводився паралельно з «Київ-Музик-Фестом». Його задум зводився до прем'єрного виконання нових опусів українських композиторів (передусім київських авторів – І. Б.), адже демократичне спрямування фестивалю дає рівні можливості кожному митцеві розкрити свій талант. Хоча формально це музичне дійство було локальною творчою подією, проте вже перші концерти продемонстрували його потужний міжнародний «струмінь». У межах акцій фестивалю концерти хорової музики (поряд симфонічної, камерної) сприймаються як примітні заходи.

Враховуючи те, що 2014 р. відбувся вже XXIV фестиваль, спробуємо виокремити найбільш знакові хорові імпрези, які відбулися на початку нового тисячоліття. Так, 2000 р. було проведено 13 концертів, у тому числі й авторський, присвячений 70-річчю від дня народження Л. Колодуба. О. Таранченко, констатує, що кульмінацією X фестивалю «Музичні прем'єри сезону» стали хорові виступи. «Тут поряд із концертом «У блакитно-золотавих тонах» Ю. Іщенка (...), ніби породженого спогляданням техніки давнього іконопису, прозвучали твори на духовні тексти Л. Дичко, В. Степурка, Є. Станковича. Опановуючи складний напрямок української псалмової традиції, кожний з цих знавців хорової справи обрав свій шлях до її усвідомлення. ...І зовсім іншими були хорові композиції на народні теми Л. Ященка та С. Острової – їх веснянковий настрій й органічність доповнили концерт яскравими свіжими барвами. Полонила слухачів піднесено-натхненна хорова поема «Арфами, арфами» Б. Фільц на текст П. Тичини: «виписана душею», вона вразила пластикою вокального дихання, природністю хорових ліній, зачаруванням красою життя» [11, с. 3].

XVI «Музичні прем'єри сезону» презентували твори українських композиторів різних поколінь: «від «патріарха» Я. Цегляра, шістдесятників В. Сильвестрова, В. Годзяцького та В. Губи, через хвилю імен на зламі століть – І. Щербакова, С. Пілютикова, В. Польової, Г. Гаврилець до «новоприбулих» – З. Алмаші, А. Бондаренка, Б. Кривоуста...» [2, с. 2].

У рамках фестивалю відбувся концерт жіночого хору «Павана» НПУ ім. М. Драгоманова (диригент Л. Байда), приурочений 20-річчю його діяльності. Творче обличчя колективу характеризується «високою виконавською майстерністю, неповторною тембровою палітрою, особливим інтонуванням», – акцентує І. Сікорська [8, с. 4]. Музична палітра представленої програми була різнобарвною та плюралістичною: Г. Гаврилець «Богородице Діво, радуйся», «Блаженний, хто дбає про вбогого» (псалом № 41), М. Вербицький «Достойно є», «Хваліте Господа» з Літургії, М. Балакірев «Свише пророци», К. Шведов «Благослови, душе моя, Господа», «Тебе поєм» з Літургії, Я. Бусто «Salve Regina», В. Мішкініс «Ave Regina», М. Скорик «Не карай мене, о Господи» (псалом № 38), Є. Станкович «Херувимська пісня»; В. Рибалко – хоровий цикл на вірші А. Корнева «Пісні мавок», Г. Гаврилець – фольк-концерт на народні тексти «Кроковеє колесо» (два фольклорні твори написані саме для цього колективу – І. Б.).

Зацікавленість викликала прем'єра поеми для драматичного тенора, чоловічого хору та симфонічного оркестру М. Лисенка–Л. Колодуба «Світе тихий, краю милий», яку представили слухачам державна академічна чоловіча хорова капела ім. Л. Ревуцького та естрадно-симфонічний оркестр України.

2007 р. хорову сторінку XVII фестивалю репрезентували лише три концертні програми (очевидно, причиною була відсутність фінансової підтримки держави – І. Б.), які озвучили жіночий хор КДВМУ ім. Р. Глієра (керівник Г. Горбатенко), хор «Кредо» (диригент Б. Пліш), ансамбль

класичної музики ім. Б. Лятошинського (керівник І. Андрієвський). Із приводу найбільш помітних концертів-прем'єр І. Сікорська резюмує: «Однією з цікавинок з-поміж хорових програм стала Кантата-містерія для солістів, мішаного хору та симфонічного оркестру на вірші О. Степаненко «Колискова очерету» І. Алексійчук – масштабний твір, де язичництво тісно переплелось з романтичною поетикою українського пейзажу» [6, с. 104–105]. Стосовно задумів концертних програм А. Кравченко, Ю. Пальцевич підкреслюють: «Музичні твори відібрані ретельно, добре прослідковувалася логіка побудови програм..., органічно об'єднаних в одне концепційне ціле» [3, с. 2].

Вельми представницьким був ювілейний XX фестиваль (2010), в якому брали участь численні хорові колективи (українські та зарубіжні): Національна заслужена академічна хорова капела «Думка» (Є. Савчук), державна чоловіча академічна хорова капела ім. Л. Ревуцького (Ю. Курач), студентський хор Національної музичної академії ім. П. Чайковського під орудою Є. Савчука, хорова капела «Орея» (м. Житомир) (О. Вацек), хор Свято-Троїцького Іонівського монастиря (регент Д. Болгарський), камерні хори «Кредо» (Б. Пліш), «Софія» (І. Богданов), «Ніка» (О. Нікітюк), «Чернівці» (Н. Селезньова), молодіжний хор Києво-Печерської Лаври під керуванням О. Соловей. Серед зарубіжних колективів – хор державної Третяковської галереї з Москви (диригент О. Пузаков). Жанрово-стильова палітра представлених колективами творів була широка та різноманітна. Це духовна і світська музика, опрацювання народних пісень.

Проведення заходу збіглося в часі з іншою мистецькою подією – II міжнародною Пасхальною асамблеєю, що проводиться на базі Національної музичної академії ім. П. Чайковського. З ініціативи оргкомітетів цих музичних форумів було реалізовано низку спільних акцій, зокрема великий Пасхальний хоровий концерт, у програмі якого – духовна музика класиків, сучасних українських (Л. Дичко, Г. Гаврилець, В. Степурка, В. Польової, І. Щербакова, Б. Працюк, Т. Яшвілі) та зарубіжних композиторів, давні пасхальні монодії.

У межах обох фестивалів відбулося ще два хорових концерти: дитячий хор «Щедрик» і Київський камерний оркестр озвучили кантату Б. Бріттена «Святий Микола» (диригував Р. Кофман), муніципальний камерний хор «Київ» виконав духовні твори В. Сильвестрова.

Гармонійний акорд у хоріву сторінку фесту вніс Галицький камерний хор (м. Львів) під керуванням В. Яциняка, який у Трапезній палаті Києво-Печерської лаври відспівав «Літургію № 1» Л. Дичко.

Квінтесенцією хорових концертів фестивалю в 2011 р. був виступ камерного хору «Київ», який у рамках фестивалю відзначив 20-річчя творчої діяльності колективу та 50-річчя М. Гобдича. Звучання хору вирізняється високою вокальною культурою, бездоганним строем і ансамблем, досконалістю музичних інтерпретацій. У першій частині – своєрідній ретроспекції духовної музики – були відспівані твори: середньовічна монодія XVI століття («Херувимська»), взірці українського бароко – Партесний концерт № 8 «О тобі, отче Романе» І. Домарацького (XVIII ст.), українського класицизму – духовні концерти № 26 «К Тебі, Господи, возову» А. Веделя та № 24 «Пособивий, Господи, кроткому Давиду» С. Дегтярьова, хорові опуси сучасних авторів – «Господи, Боже наш» В. Степурка (прем'єра), «Чотири духовні пісні» – «Отче наш», «Богородице Діво», «Херувимська пісня», «Алілуя» В. Сильвестрова і духовний концерт «Господи, Владико наш» Є. Станковича. Така програма «надала можливість не лише простежити традицію хорового українського мистецтва практично від самих його витоків до наших днів, але й розпізнати, розчутити «діалогічні» перекликання авторських текстів на величезній часовій відстані. ... Кожен опус розкрився як окремий духовний неповторний внутрішній звуковит – своєрідна Мекка духовного простору і аури гармонізованої сакральної єдності по-біблійному «езотеричного» Слова-Логоса та індивідуалізованої авторської Музики» [5, с. 4].

У другій частині концерту прозвучали українські народні пісні в опрацюванні О. Яковчука («Ой у неділеньку рано»), О. Чмут («Коло мої хати»), О. Біди («Хлопці-риболовці»), І. Небесного («Ой у вишневому садочку»), М. Гобдича («Коломийки»). Ці колоритні твори ввели слухачів «у світ живильної краси і блиску барв української пісенної культури» [там само], – підкреслює А. Луніна.

Духовні твори на XXI фестивалі виконували такі хорові колективи: «Хрещатик» («Літургія № 2» пам'яті патріарха Метислава Л. Дичко), хор Національної радіокомпанії України, молодіжні художні колективи – «Радість» Дарницького дитячо-юнацького центру, хор хлопчиків і юнаків НМАУ ім. П. Чайковського, дівочий хор «Вогник» – українську духовну музику минулого й сучасності. Про виконання «Літургії» камерним хором «Хрещатик» під орудою П. Струця Л. Дичко наголосила: «Хочу вклонитися хоріві, який зміг «підняти» таку величезну складну фреску. Повірте,

співати в цьому святому місці (Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі – І.Б.) з його акустикою доволі непросто. А виконавці зробили це вельми сердечно і професійно» [10].

На закритті фестивалю було озвучено фольк-оперу Є. Станковича «Коли цвіте папороть» Національним українським народним хором ім. Г. Верьовки та Національним симфонічним оркестром України. У концертному виконанні її продиригував В. Сіренко. За А. Луніною, це «музика високого енергетичного тону», прем'єру якої чекали 34 роки. Її смислова фабула пов'язується з багатою українською пісенністю – думами, плачами, історичними, жартівливими, обрядовими наспівами. Прикметно, що фольклорні мелодії набувають у Є. Станковича неповторного авторського забарвлення, водночас композитор збагачує «невимовно щедру народну поліфонію терпким колоритом модернових гармонійних співзвуч» [6, с. 12]. Краса музичних образів, витонченість емоційного світу – «земного», «потойбічного», «небесного», природність звукового простору народнопоетичної аутентики – головні ознаки фольк-опери, переконливо інтерпретованої у виконавській версії, здавалося б, непоєднуваних («антагоністичних», за Р. Станкович-Спольською) колективів.

XXII сезон «Музичних прем'єр» 25 травня 2012 р. розпочався виступом Національного симфонічного оркестру та капели «Думка» «творами Є. Станковича, Х.-В. Гроссмана, З. Краузе, фольк-оперою В. Зубицького «Чумацький шлях» [1, с. 3].

У день Києва (27 травня) відбувся хоровий концерт, в якому брали участь камерні хори «Київ», «Хрещатик» та хор ім. П. Майбороди. В їхньому «прочитанні» прозвучали «твори українських композиторів і народна музика» [там само].

У храмі святого Василя Великого камерний хор «Київ» під орудою М. Гобдича виконав фрагменти «Літургії Святого Івана Златоуста» В. Степурка, а в день Києва, в Національній філармонії України – твори В. Сильвестрова, В. Степурка і М. Гобдича.

XXIII міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону», що відбувся в кінці травня 2013 р., явив слухачам дев'ять концертних програм, серед них – три хорові. Відкривали захід – Національний камерний ансамбль України «Київські солісти» (головний диригент В. Сіренко) та академічний хор ім. П. Майбороди. В їхньому виконанні прозвучали «Диптих» Г. Гаврилець та «Реквієм» для хору та струнних О. Щетинського.

У другому концерті брали участь Національний ансамбль солістів України «Київська камерата» під орудою В. Матюхіна та чотири хорові колективи: академічний хор ім. П. Майбороди (керівник Ю. Ткач), жіночий хор Київського інституту музики ім. Р. Глієра (диригент Г. Горбатенко), великий дитячий хор Національної радіокомпанії України (художній керівник Т. Копилова), академічний камерний хор «Хрещатик» (диригент П. Струць). Було виконано «Веснянку» І. Алексійчук, «Купальські пісні» Г. Гаврилець, «Замок Шамбур» (версія для жіночого хору) Л. Дичко, «Stabat mater» (версія для мішаного хору та камерного оркестру) І. Щербакова, «Славословие преподобному Илие Муромському» (для солістів, дитячого та мішаного хорів) А. Микити (Росія), «Хресний шлях» Л.-В. Лопаса (Литва), «Ave Maria» (для сопрано, мішаного хору та камерного оркестру) Є.-І. Лопшиць (Аргентина).

У величне свято хорової музики перетворився концерт, що відбувся у храмі св. Василя Великого. Співали хор «Аніма» КНУКіМ (В. Сильвестров. Три духовні пісні); жіночий хор «Павана» Інституту мистецтв НПУ ім. М. Драгоманова (Т. Яшвілі «Нині отпущаєши», «Святий Боже», «Богородице Діво»; І. Алексійчук «Свят Господь Саваот»; В. Степурко «Відпуст» (світлої пам'яті М. Леонтовича); камерний хор «Київ» (В. Сильвестров. Присвята Б. Лятошинському, Три духовні піснеспіви). Неперевершена акустика, сакральний антураж підтримували та надихали виконавців і слухачів. Колективи продемонстрували глибоке «проникнення в авторські тексти та майстерне володіння технікою хорового виконавства» [4, с. 6].

Цікаву програму з творів сучасних композиторів, у якій рівномірно представлені твори духовної та світської тематики, репрезентував і хор «Хрещатик»: Б. Фільц – «Псалом № 34», С. Леонтьєв – «Отче наш»; М. Степаненко – «Вірую»; С. Острова – «Ты упование мое Предвечный»; М. Шух – «Херувимська»; Л. Яценко – «Пливе над річкою туман»; Ю. Іщенко – «Весняний триптих»; О. Лис – «Найперша зірка»; В. Теличко – «Убили Лепіка»; В. Ронжин – «Яром хлопці, яром»; С. Горюнович – «Ой за гаєм, гаєм»; Т. Іваницька – «Як міг ти піти» («Молитва зігріває світ»).

2014 р. хорові заходи на XXIV фестивалі були присвячені 200-річчю від дня народження Т. Шевченка. Відкрився він концертом хорової музики у храмі св. Василя Великого, де твори на тексти Кобзаря виконав хор «Київ». Прозвучали три хори Б. Лятошинського – «За байраком байрак», «Тече вода в синє море», «Із-за гаю сонце сходить»; В. Степурко «Зоре моя вечірняя», балада

Л. Дичко «Ой по горі ромен цвіте», М. Скорик «Боже, спаси мене», В. Сильвестров «Реве та стогне Дніпр широкий», «Елегія» («Минають дні»), «Вечірня пісня» («Садок вишневий»), «Псалом» («Все упованіє моє»), «Пастораль» («Зоре моя вечірняя») з циклу «Піснеспіви Шевченка», Г. Гладкий–Л. Ревуцький «Заповіт». З приводу цього концерту І. Сікорська констатує: «Можна хвалити і гарний ансамбль, і чудове поєднання неповторних тембрів солістів та хорових груп (особливо проникливо-зворушливе сопрано), і прекрасно вибудовану драматургію, і відчуття об'єму й простору (...) і ще багато чого. Але найголовніше – це неперевершений художній результат. Унікальне єднання душ виконавців і слухачів, що проявилось у спільному виконанні всіма присутніми Шевченкового «Заповіту» Гордія Гладкого в аранжуванні Левка Ревуцького – в єдиному пориві. Зі сльозами на очах від повноти відчуттів і драматизму моменту...» [9, с. 3].

У рамках фестивалю відбулося ще кілька концертів хорової музики. Академічний камерний хор «Хрещатик» (П. Струць) репрезентував твори М. Кучмета («Херувимська пісня», «Колядка»), А. Шевченко («Херувимська пісня»), В. Шимка («Псалом» № 8), Н. Курінної («Молитва Святому Духу»), Л. Дичко (фантазія для солістів і мішаного хору «Думка», сл. Т. Шевченка; окремі частини з Літургії № 2). Хор «Anima» КНУКіМ під орудою Н. Кречко озвучив твори В. Сильвестрова, П. Міклоша (Угорщина), Є. Угалде, К. Бусто (Іспанія). Широка жанрово-образна та стильова панорама хорової музики українських, почасти й зарубіжних майстрів, представленої на «Музичних прем'єрах сезону», дозволяє визначити головні її соціокультурні функції: гносеологічну (хорова музика як засіб пізнання світу, людської душі), комунікативна (хорова музика як об'єднавчий корелят, який має здатність збирати навколо себе однодумців), пізнавальна (хорова музика як спосіб отримання нового досвіду, інформації), гедоністична (хорова музика як засіб естетичної насолоди), емотивна (за А. Кармінім; хорова музика як засіб вираження почуттів), ціннісно-соціалізуюча (за Т. Лежневою, хорова музика як фактор інкультурації особистості; засіб реалізації творчих здібностей).

Наповненість програм «Музичних прем'єр сезону» хоровим звучанням має своє пояснення, адже цей вид виконавства передбачає різноманітні форми взаємодії поетичного слова та музичної інтонації, виявлення «змісту» партитури звуками світу людини за допомогою найтоншого «музичного інструменту» – людського голосу.

Загалом, концерти хорової музики на «Музичних прем'єр сезону», як форма репрезентації сучасної музики, засвідчують яскраву самобутність та високу професійність колективів. Вони активізують процес піднесення українського хорового мистецтва, сприяють його інтеграції у світовий музичний простір.

Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону», у калейдоскопічній картині концертних заходів якого достатньо представлена хорова музика, почасти сприяє формуванню сучасних напрямів розвитку українського хорового мистецтва. Водночас концерти хорової музики генерують нові задуми, завдяки яким коригуються естетичні смаки, вивіряються новації. Вони також заохочують композиторів до написання нових творів, хорових виконавців і диригентів до їх озвучення, пошуку «моделі» хорового звучання, і, таким чином, формують сучасне мистецьке середовище, в якому підноситься українська музика на міжнародний рівень.

Отже, хорова музика – невід'ємна складова в проектах міжнародного фестивалю «Музичні прем'єри сезону». Вона орієнтує виконавців на широкий спектр музичних стилів та напрямів, композиторів – на нові технічні пошуки. Заразом хорова музика є ефективним інструментом реалізації культурної політики музичного форуму, формування його сприятливого духовного клімату, однією з найбільш продуктивних форм активного творчого діалогу тріади «композитор – виконавець – слухач». Як питома і невід'ємна частка історичної традиції, хорова музика відображає специфіку національного характеру та ментальності українців. Вона є транслятором істинних національних і загальнолюдських цінностей і в цьому сенсі має непроминуще значення. Більше того, концерти хорової музики є своєрідним «культурним кодом», який формує імідж України в світі. Вони стають унікальними підмоцками для обміну досвідом, взаємопроникнення виконавських шкіл, формування нових, збагачення музичної культури в цілому. Рівноцінне функціонування хорової музики в рамках фестивалю, поряд із камерною, симфонічною, є стимулюючим фактором для підтримання високого професійного рівня виконавських колективів, забезпечення їхньої конкурентоспроможності у світовому музичному просторі. Концерти хорової музики на «Музичних прем'єрах сезону» вельми часто стають знаковими, представляють широку палітру композиторської творчості та виконавської культури хорових колективів. І найголовніше: вони підтверджують, що українська хорова музика не втрачає визначальних позицій у національній музичній культурі.

1. Беляєва М. Киян запрошують на «Музичні прем'єри сезону» / М. Беляєва // Хрещатик. – 2012. – № 67 (4087). – 18 травня. – С. 3.
2. Кондратюк Т., Морозова Л. «Прем'єри сезону: традиції та експерименти» / Т. Кондратюк, Л. Морозова // Музика. – 2006. – № 3. – С.2–4.
3. Кравченко А., Пальцевич Ю. «Прем'єри» з власною інтонацією / А. Кравченко, Ю. Пальцевич // Музика. – 2007. – № 3. – С. 2–4.
4. Кушнірук О. Композиторські одкровення: від «поганої» до «передбачуваної музики» / О. Кушнірук // Культура і життя. – 2013. – 21 червня. – № 25. – С. 6.
5. Луніна А. Камерний хор «Київ» в макрооб'єктиві фестивальної панорами / А. Луніна // Культура і життя. – 2011. – № 30. – 6 квітня. – С. 4.
6. Луніна А. Коли цвіте папороть: розвінчана міфологема / А. Луніна // Музика. – 2011. – № 4–6. – С.11–13.
7. Сікорська І. «Прем'єри сезону»: до 75-річчя НСКУ / І. Сікорська // Студії мистецтвознавчі. – К.: Вид-во ІМФЕ, 2007. – Ч. 2 (18). – С. 100–106.
8. Сікорська І. У місячних тонах (Жіночий хор «Павана» зачарував киян небесним звучанням) / І. Сікорська // Хрещатик. – 2006. – 18 квітня. – № 56 (2851). – С. 4.
9. Сікорська І. Хоровий концерт у храмі Василя Великого став окрасою «Музичних прем'єр сезону» / І. Сікорська // День. – 2014. – 29 травня. – № 87. – С. 3.
10. Соколова С. Велика духовність, виражена в музиці / С. Соколова. – [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://composersukraine.org/index.php?id=2535>
11. Таранченко О. Музичні прем'єри сезону / О. Таранченко // Музика. – 2000. – № 4–5. – С. 2–3.

В статтє выделены концерты хоровой музыки как важные мероприятия, органическая составляющая «Музыкальных премьер сезона» на основании материалов музыкальной периодики. Определены главные социокультурные функции хоровой музыки.

Ключевые слова: фестиваль, концерт, хор, программа, дирижер.

The article deals with the concerts of choral music as important events, the constituent of «Musical First Nights of the Season» on the basis of the musical periodicals materials. It singles out the principal socio-cultural functions of choral music.

Key words: festival, concert, choir, programme, conductor.

УДК 378.016:78

Ольга Олексюк

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ У ЗМІСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті обґрунтована необхідність втілення національної ідеї у змісті фахової підготовки майбутнього вчителя музики. Наведені результати досліджень, які характеризують стан сформованості досвіду емоційно-ціннісного ставлення студентів до національних музичних традицій. Запропоновано комплекс завдань організаційно-методичного забезпечення процесу збереження та відтворення національної ідеї у змісті фахової підготовки студентів вищих мистецьких навчальних закладів.

Ключові слова: національна ідея, соборність, фахова підготовка, майбутній вчитель музики, спеціальний курс.

В умовах сучасної України, де здійснюється докорінне реформування всіх сфер суспільного життя, особливого значення набуває тотальна мобілізація інтелектуального потенціалу нації, її духовне відродження. Інтелектуальний потенціал нації – це, передусім, національна духовна еліта, відкритий перманентний суспільний процес, до якого може долучитися кожен, хто духовно й інтелектуально дозріє як особистість, спроможна своїм творчим внеском збагатити (примножити, приростити) знання нації, народу, людства в цілому. У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) підкреслюється, що одним з основних виховних завдань вищих навчальних закладів є підготовка свідомої національної інтелігенції, оновлення і збагачення інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти, примноження культурного потенціалу, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх фахівців.

© Олексюк О., 2015.